

Številka: 1106-5/2018

Ljubljana, dne 10.12.2018

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo Komisije Vlade Republike Slovenije za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno o dejavnostih in učinkih preprečevanja dela in zaposlovanja na črno za leto 2017 – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi tretje alineje drugega odstavka 20. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT) in šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije ((Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom Komisije Vlade Republike Slovenije za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno o dejavnostih in učinkih preprečevanja dela in zaposlovanja na črno za leto 2017 v predloženem besedilu.

Stojan Tramte
GENERALNI SEKRETAR

Priloga:

- Poročilo Komisije Vlade Republike Slovenije za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno o dejavnostih in učinkih preprečevanja dela in zaposlovanja na črno za leto 2017

Prejmejo:

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Komisija Vlade Republike Slovenije za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za infrastrukturo,
- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za zdravje,
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Inšpektorat Republike Slovenije za delo,
- Tržni inšpektorat Republike Slovenije,
- Inšpektorat Republike Slovenije za infrastrukturo,

- Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo,
- Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor,
- Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije,
- Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport,
- Finančna uprava Republike Slovenije,
- Generalna policijska uprava,
- Zveza svobodnih sindikatov Slovenije,
- Združenje delodajalcev Slovenije.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Damjan Mašera, vodja Sektorja za delovna razmerja in druge oblike dela na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/

5. Kratak povzetek gradiva:

Komisija Vlade Republike Slovenije za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno (v nadaljnjem besedilu: komisija Vlade RS) je na podlagi tretje alineje drugega odstavka 20. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT; v nadaljnjem besedilu: ZPDZC-1) dolžna Vladi Republike Slovenije poročati o izvajanju in učinkih ZPDZC-1.

Izvajanje in učinki ZPDZC-1 so vključeni v Poročilo o dejavnostih in učinkih za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno za leto 2017 (v nadaljnjem besedilu: Poročilo), ki ga je komisija Vlade RS sprejela na svoji 9. seji, dne 18.6.2018. Pri pripravi poročila so sodelovali organi, ki so člani komisije Vlade RS.

Poročilo zajema naslednja glavna poglavja (vsebina):

- Uresničitev priporočil iz Poročila komisije Vlade Republike Slovenije za leto 2016,
- Predpisi o odkrivanju in preprečevanju dela in zaposlovanja na črno v Republiki Sloveniji v letu 2017,
- Nadzor po Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno,
- Ugotovljene težave in predlogi rešitev,
- Kadrovske in materialne razmere za delo,
- Predvideni ukrepi za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno v letu 2018,
- Drugi podatki,
- Sklepne ugotovitve s priporočili

ter Prilogo:

- Obvestilo za Evropsko komisijo (slednjega je Republika Slovenija zavezana pripraviti na podlagi 14. člena Direktive 2009/52/ES z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav; UL L št. 168 z dne 30.6.2009, str. 24).

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: (Samo če izberete DA pod točko 6.a.)		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
/				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:!				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:!				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:/	
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:	
Gradivo nima finančnih posledic.	
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:	
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: <ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 	NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: <ul style="list-style-type: none"> - Skupnosti občin Slovenije SOS: NE - Združenju občin Slovenije ZOS: NE - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE 	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
Pri pripravi gradiva sodelovanje javnosti ni potrebno.	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	
	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	
	DA/NE
Mag. Ksenija Klampfer MINISTRICA	
Priloga: <ul style="list-style-type: none"> - Kratka obrazložitev gradiva, - Predlog sklepa Vlade Republike Slovenije 	

KRATKA OBRAZLOŽITEV GRADIVA

Komisija Vlade Republike Slovenije za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno (v nadaljnjem besedilu: komisija Vlade RS) je na podlagi tretje alineje drugega odstavka 20. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT; v nadaljnjem besedilu: ZPDZC-1) dolžna Vladi Republike Slovenije poročati o izvajanju in učinkih ZPDZC-1.

Izvajanje in učinki ZPDZC-1 so vključeni v Poročilo o dejavnostih in učinkih za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno za leto 2017 (v nadaljnjem besedilu: Poročilo), ki ga je komisija Vlade RS sprejela na svoji 9. seji, dne 18.6.2018. Pri pripravi poročila so sodelovali organi, ki so člani komisije Vlade RS.

Komisija Vlade RS, ustanovljena s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 01201-10/2014/4 z dne 13. novembra 2014 in spremenjena s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 01201-10/2014/8 z dne 16. aprila 2015 in s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 01201-10/2014/12 z dne 10. maja 2018, deluje v naslednji sestavi:

- mag. Katja Rihar Bajuk, predsednica komisije, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Damjan Mašera, namestnik predsednice komisije, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Igor Kovačič, Ministrstvo za pravosodje,
- Marjeta Petrač, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- Marjetka Štemberger, Ministrstvo za finance,
- mag. Mitja Perko, Ministrstvo za notranje zadeve, Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve,
- mag. Sonja Konestabo, Inšpektorat Republike Slovenije za delo,
- Andrejka Grlič, Tržni inšpektorat Republike Slovenije,
- Janko Kosi, Inšpektorat Republike Slovenije za infrastrukturo,
- mag. Saša Dragar Milanovič, Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo,
- Tanja Varljen, Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor,
- Katja Privšek, Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije,
- Mateja Kozlevčar, Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport,
- Meta Meh, Finančna uprava Republike Slovenije,
- Zinka Prunk, Finančna uprava Republike Slovenije,
- dr. Simon Slokan, Generalna policijska uprava,
- Andrej Zorko, predstavnik delojemalcev, in
- Jože Smole, predstavnik delodajalcev.

Komisija Vlade RS je na podlagi 20. člena ZPDZC-1 pristojna za določanje, usklajevanje in spremljanje področja preprečevanja dela in zaposlovanja na črno. Komisija Vlade RS enkrat letno pripravi poročilo o dejavnostih in učinkih preprečevanja dela in zaposlovanja na črno ter poroča o izvajanju in učinkih tega zakona Ekonomsko-socialnemu svetu, Vladi Republike Slovenije in Inšpekcijskemu svetu Republike Slovenije do konca junija naslednjega leta za preteklo koledarsko leto.

Na podlagi ZPDZC-1 in 14. člena Direktive 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (Uradni list Evropske unije, L 168/24, 30. 6. 2009; v nadaljnjem besedilu: Direktiva) Komisija Vlade RS vsako leto opredeli dejavnosti, za katere meni, da se v njih državljanji tretjih držav večinoma nezakonito zaposlujejo, in pripravi načrt inšpekcijskih pregledov. Vsako koledarsko leto pripravi tudi poročilo o opravljenih inšpekcijskih pregledih s tega področja (priloga Poročila) in o ugotovitvah teh pregledov obvesti Evropsko komisijo do konca junija naslednjega leta za preteklo koledarsko leto.

Poročilo zajema naslednja glavna poglavja (vsebina):

- Uresničitev priporočil iz Poročila komisije Vlade Republike Slovenije za leto 2016,
- Predpisi o odkrivanju in preprečevanju dela in zaposlovanja na črno v Republiki Sloveniji v letu 2017,
- Nadzor po Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno,
- Ugotovljene težave in predlogi rešitev,
- Kadrovske in materialne razmere za delo,
- Predvideni ukrepi za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno v letu 2018,
- Drugi podatki,
- Sklepne ugotovitve s priporočili

ter Prilogo:

- Obvestilo za Evropsko komisijo.

Sklepne ugotovitve s priporočili:

Ugotovitve:

- Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) je v boju proti sivi ekonomiji, ki je ena prednostnih nalog Vlade Republike Slovenije, tudi v letu 2017 namenil posebno pozornost nadzoru nad delom in zaposlovanjem na črno, saj je izvedel skupno 8.782 nadzorov, od tega se 74 % nadzorov nanaša na področje zaposlovanja na črno;
- delež ugotovljenih nepravilnosti v nadzorih se povečuje in kršitelji se sankcionirajo z globo, saj se znesek izrečenih glob vsako leto bistveno povečuje, kar kaže na dobro načrtovanje ciljno usmerjenih nadzorov in njihovo učinkovito izvedbo;
- s strani FURS je bilo izvedenih 2.517 prekrškovnih postopkov, kar je 27 % več kot v letu 2016. Za kršitve po ZPDZC-1 je bila v prekrškovnih postopkih izrečena globa v skupni višini 4.867.320 evrov, kar je 63 % več kot v istem obdobju preteklega leta in dvakrat več kot v letu 2015. Največji del globe (92 %) je bil izrečen zaradi zaposlovanja na črno, kar ne preseneča, saj so za zaposlovanje na črno predpisane zelo visoke globe predvsem za delodajalce, poleg tega pa so bile kršitve ugotovljene v 20 % opravljenih nadzorov zaposlovanja na črno;
- da je bilo s strani FURS v letu 2017 podanih tudi 6 kazenskih ovadb zaradi suma storitve kaznivega dejanja zaposlovanja na črno po 199. členu Kazenskega zakonika. V istem letu je FURS prejel dve obsodilni sodbi sodišč zaradi kaznivega dejanja zaposlovanja na črno, s katerimi je sodišče storilca spoznalo za krivega in mu izreklo pogojno kazen (kazen zapora in denarno kazen);
- za kršitve iz naslova nezakonitega zaposlovanja državljanov tretje države (šesta alineja prvega odstavka 23. člena ZPDZC-1) so bili vodeni prekrškovni postopki pri 60 delodajalcih, kar je za 100 % več kot v preteklem letu;
- poteka dobro sodelovanje med inšpekcijskimi organi, saj je bilo tudi v poročanem letu izvedenih več usklajenih akcij. Vzpostavljene so bile tudi druge oblike sodelovanja z inšpekcijskimi službami, kot so izmenjava informacij;
- izvajalci osebnega dopolnilnega dela (v nadaljnjem besedilu: ODD) so v letu 2017 dosegli oziroma napovedali skupno 2.607.024,54 evra prihodkov, kar izhaja iz predloženih poročil o doseženem prihodku iz naslova ODD;
- ugotavljajo se pomanjkljivosti in nepravilnosti v ZPDZC-1, zato bi bile potrebne njegove spremembe;

- nadzorni organi se spoprijemajo s kadrovsko podhranjenostjo;
- za podajo ocene stanja spoštovanja zakonodaje s področja dela na črno bi bilo treba povečati število rednih nadzorov na tem področju, kar pa glede na število zaposlenih in dejanski pripad zadev zaradi izrednih nadzorov ni mogoče;
- stanje na področju, ki ga inšpekcijsko nadzira Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve, je relativno dobro, dejanske težave pa so na področju zasebnega varovanja. Na tem področju je tudi največ informacij o izvajanju dela na črno in plačevanja na roko, vendar je v praksi to težko dokazati. Zaradi nizkih dohodkov, ki se plačujejo varnostnikom na področju zasebnega varovanja, ti velikokrat brez ustreznih pogodb izvajajo naloge varovanja tudi za druge delodajalce;
- z vidika preventivnega delovanja (npr. objave na spletnih straneh posameznih nadzornih organov) ter medsebojnega sodelovanja različnih nadzornih organov oziroma inšpekcijskih služb na ravni območnih enot se veliko prispeva k ozaveščanju ljudi, saj je tako z vidika varnosti kot finančnega učinka bistvenega pomena, da izvajalci dejavnosti opravljajo svojo dejavnosti oziroma storitev legalno in legitimno takrat, ko izpolnjujejo posebne pogoje, ki so predpisani s posamezno področno zakonodajo;
- v primerih kaznivih dejanj zoper delovno razmerje in socialno varnost policija ne ugotavlja bistveno drugačnih načinov izvrševanja kaznivih dejanj glede na ugotovitve iz prejšnjih let. Še vedno ugotavljajo, da se tovrstna kazniva dejanja najpogosteje pojavljajo v gradbeništvu, gostinstvu, avtoprevozništvu in trgovini, zaznana pa so tudi v drugih storitvenih dejavnostih. V teh primerih gre predvsem za neizplačevanje plač oziroma neplačevanje pripadajočih davkov in prispevkov zaposlenim, kadar ti ne prejmejo plačila za opravljeno delo oziroma prejmejo izplačila v gotovini, v manjši meri pa za kršitve glede sklenitve oziroma nezakonitega prenehanja delovnega razmerja.

Priporočila:

- izvajanje oziroma uvedba delovnih sestankov (tako na državni kot regionalni ravni in periodično) vseh nadzornih organov, ki izvajajo nadzor po ZPDZC-1, z namenom iskanja rešitev v zvezi z odprtimi vprašanji, izmenjave izkušenj, znanja in skupnega dela ter zagotavljanja enotnih stališč za izvajanje nadzora in dajanja predlogov za spremembo zakonodaje;
- nadzorni organi bodo morali tudi v prihodnje posebno pozornost namenjati nadzoru na področju dela in zaposlovanja na črno oziroma sive ekonomije, v okviru česar se priporočata sodelovanje v skupnih akcijah ter izmenjava znanj in izkušenj;
- obveščanje javnosti o aktivnostih in posledicah dela in zaposlovanja na črno po spletnih straneh in drugih razpoložljivih sredstvih;
- nadaljnje sodelovanje z drugimi nadzornimi organi na vseh tistih področjih, kjer se ugotavlja, da to prinaša spodbudne rezultate;
- nameniti posebno pozornost tistim področjem, ki se skozi prijave, opravljanje nadzorov in ugotovljene kršitve kažejo kot najbolj tvegana področja za večje kršitve pravic delavcev;
- nameniti več pozornosti medsebojni povezanosti in izmenjavi informacij in podatkov različnih nadzornih organov z uporabo sodobne informacijske podpore, tako z vsebinskega kot tudi finančnega vidika;
- zaradi nepravilnosti in pomanjkljivosti so potrebne nekatere spremembe ZPDZC-1;

- organizirati več izobraževanj o delu in zaposlovanju na črno s konkretnimi primeri praktičnih rešitev med organi nadzora;
- skupna usposabljanja različnih deležnikov, ki bi pripomogla k jasnejši vlogi in skupni učinkovitosti dela na tem področju.

PRILOGA

Na podlagi tretje alineje drugega odstavka 20. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT) in šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije ((Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom Komisije Vlade Republike Slovenije za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno o dejavnostih in učinkih preprečevanja dela in zaposlovanja na črno za leto 2017 v predloženem besedilu.

Stojan Tramte
GENERALNI SEKRETAR

Priloga:

- Poročilo Komisije Vlade Republike Slovenije za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno o dejavnostih in učinkih preprečevanja dela in zaposlovanja na črno za leto 2017

Prejmejo:

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Komisija Vlade Republike Slovenije za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za infrastrukturo,
- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za zdravje,
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Inšpektorat Republike Slovenije za delo,
- Tržni inšpektorat Republike Slovenije,
- Inšpektorat Republike Slovenije za infrastrukturo,
- Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo,
- Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor,

- Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije,
- Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport,
- Finančna uprava Republike Slovenije,
- Generalna policijska uprava,
- Zveza svobodnih sindikatov Slovenije,
- Združenje delodajalcev Slovenije.